

יום א', י"ב בכסלו תשס"ג (17 בנובמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

שבוע טוב!

היות ועונת המסיק כמעט ומסתיימת בימים אלה, הדברים הבאים על עץ הזית...
הזית הוא אחד משבעת המינים בהם נשתבחה ארץ-ישראל: "כי ה' אלוך מביאך אל ארץ טובה... ארץ חטיטה ושעורה וגפן ותאנה ורימון, ארץ זית-שמן ודבש." [דברים ח' 7-8]

עץ הזית מאריך ימים, כ- 1000 שנים ויותר, ויש לו כושר התחדשות מעולה בהצמיחו נצרים הגדלים מבסיס גזעו. הוא סמל לכוח סבך, שגזעו הנמוך והחזק עוזר לו להתקיים ולעמוד איתן ברוחות חזקות ובתנאי מזג אוויר קשים. אולי בשל כך נבחר הזית כסמל **להתחדשות**: "ותבוא אליו היונה לעת ערב והנה עלה זית טרף בפיה, וידע נח כי קלו המים מעל הארץ." [בראשית ח' 11], סמל **לרעננות**: "זית רענן יפה פרי תואר קרא ה' שמך." [ירמיה י"א 16], סמל **להמשכיות**: "...בניך כשתילי זיתים סביב לשלחנך." [תהלים קכ"ח 4], וסמל **לבטחון בה'**: "ואני כזית רענן בבית אלוקים בטחתי בחסד אלוקים עולם ועד." [שם נ"ב 10]

מעל לכל, מסמל הזית את **השלום**, לכן נבחרו ענפי הזית לעטר את שני צידי המנורה בסמלה של מדינת ישראל, את סמלי חילות צה"ל ו(להבדיל) את סמל האו"ם. הזית פורח במחצית אפריל ובחודש מאי ומאחר להבשיל, פירותיו מרים ביותר ולא ניתן לאוכלם לפני כבישתם, אך בימי קדם אכלו אותם באופנים שונים. רוב תוצרת הזית הופנתה לייצור שמן. הוא מאופיין בחיי מדף ארוכים ובאיכותו התזונתית. ולא רק למאכל שימש השמן; קשה לתאר את חיי קדמונינו ללא שמן הזית שהאיר את חשכת הליל. בשמן המובחר היתה מצוות הדלקת המנורה במשכן ובבית המקדש: "ואתה תצווה את בני ישראל ויקחו אליו שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד." [שמות כ"ז 20]

עונת המסיק והפקת השמן מאוחרת לשאר הפירות ונעשית מתשרי ועד כסלו, לכן הבאת ביכוריהם מאוחרת לחג הסוכות: "מעצרת [=שבועות] ועד החג [=סוכות] מביא [את הביכורים] וקורא [את מקרא הביכורים: דברים כ"ו]. מן החג ועד חנוכה מביא ואינו קורא. רבי יהודה בן בתירא אומר מביא וקורא." [משנה ביכורים א' ו'] מה ראתה המשנה לציין מצווה מן התורה **בחג שנקבע מאוחר יותר** ע"י חכמים? וקושי נוסף הקשור לחנוכה: - עפ"י ספרי המכבים סיבת התקנת החג לדורות היתה חנוכת המזבח שננטמא קודם לכן ע"י היוונים. אם כן, מדוע במסכת שבת [כ"א:] ההסבר לחג הוא נס פך השמן, שזכרו חסר לגמרי במקורות ההיסטוריים של החג? עונה על כך הרב יואל בן-נון: שיא החשכה של השנה הוא בלילות כסלו הארוכים. במחצית השניה של כסלו גם אור הירח הולך ונעדר. בתקופה זו, כאמור, גם סוף עונת המסיק ושיא הפקת השמן. חג החנוכה נקבע אמנם כחג ההודאה על חנוכת המזבח וטיהור המקדש, אך לא פחות מזה כחג הודאה לה' על שמן הזית המאיר את בתי ישראל בייחוד בשיא חשכת השנה. בזאת מתברר מדוע ציינה המשנה דווקא את חנוכה כסוף זמן הביכורים.

שמן הזית שאינו מתערבב עם נוזלים אחרים מסמל את ייעודו הנצחי של עם ישראל לדבוק בערכי צדק, משפט וחסד: "אמר רבי יהושע בן לוי – למה נמשלו ישראל לזית? לומר

"לדוד מזמור, לה' הארץ ומלואה, תבל ויושבי בה." [תהלים כ"ד 1]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום ראשון

יום נעים ושמח, בציפיה לישועה!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

"הדף היומי לתולדותינו"

בס"ד

יום א', י"ב בכסלו תשס"ג (17 בנובמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

לך, מה זית אין עליו נושרין לא בימות החמה ולא בימות הגשמים, אף ישראל אין להם בטילה עולמית, לא בעולם הזה ולא בעולם הבא. " [מנחות נ"ג:]
[זמן. מקום"]

"לדוד מזמור, לה' הארץ ומלואה, תבל ויושבי בה." [תהלים כ"ד 1]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום ראשון

יום נעים ושמח, בציפיה לישועה!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל